

Fröken Spöke

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om Ebba och Ivar, som är tvillingar. En dag när de kommer till skolan är fröken sjuk. Deras vikare, Fröken Sparre, är väldigt mystisk och ser ut som ett spöke eller en vampyr. Ebba och Ivar hittar flera bevis på att Fröken Sparre inte är en vanlig människa. Ska de avslöja Fröken Sparre?

LGR 11 – CENTRALT INNEHÅLL OCH FÖRMÅGOR SOM TRÄNAS:

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter, från olika medier, samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade, och sådant som står mellan raderna. (SV åk 4–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter, med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar. (SV åk 4–6)
- Teckning, måleri, tryck och tredimensionellt arbete. (BD åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR:

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur, och andra texter, för olika syften.
- Skapa bilder med digitala och hantverksmässiga tekniker och verktyg, samt med olika material.

LGRS 11 – CENTRALT INNEHÅLL OCH FÖRMÅGOR SOM TRÄNAS:

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter. (SV åk 1-6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden och handlingslistor. (SV åk 1-6)
- Teckning, måleri, modellering och konstruktion. (BD åk 1-6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR:

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.
- Skapa bilder med olika verktyg, tekniker och material.

BOKSAMTAL

Prova olika läs-sätt och metoder, som t. ex. en "bildpromenad" (picture walking) innan ni börjar läsa boken tillsammans.

Kopiera bokens omslag och sätt upp omslagsbilden. Diskutera med eleverna: Vad tror ni boken handlar om? Varför då? Vem tror ni att det handlar om? Hur ser framsidan ut? Vad tror ni kommer att hända?

Fortsätt sedan med några centrala bilder ur boken. Därefter läser ni boken tillsammans, och diskuterar.

GÖR EN SERIETIDNING

Ett sätt att återberätta en bok är att göra om handlingen i boken till en serie. Låt eleverna gruppvis göra om var sin del av boken, till en sida ur en serietidning. Sedan sätter de ihop hela serien.

Börja med att ta reda på vad eleverna vet om tecknade serier.

1. Vad är en tecknad serie?
2. Vad tycker ni om tecknade serier?
3. Vilka kännetecken har en serie?
4. Vad behöver ni ta reda på?
5. Vad behöver ni träna på, för att göra en serie?

KRONOLOGISK ORDNING

Dela in eleverna i grupper. Klipp ut meningarna nedan och ge till varje grupp. Tillsammans ska de lägga meningarna i kronologisk ordning.

När de är färdiga, sätter grupperna upp meningarna på tavlan, och jämför ordningen med de andra grupperna.

1. – Kan Fröken Sparre läsa tankar? sa han.
2. – Det här är Fröken Sparre, sa rektorn.
3. En solstråle träffade Fröken Sparre rakt i ansiktet.
4. – Jag saknar fröken Sparre, sa Hassan.
5. – Rektorn sa att vi ska vara snälla mot Fröken Sparre.
6. Nästa morgon stod Fröken Sparre i klassrummet och väntade.
7. – Ivar! Är du vaken? viskade Ebba.
8. Ebba och Ivar stannade framför dörren till källaren.
9. Längst in i källaren stod en stor, avlång låda av trä.
10. – Akta er för spökena i parken.
11. – Nu har vi många bevis, sa Ebba.
12. Till slut var det Fröken Sparres sista dag som vikarie i klassen.

SPÖKEN OCH VAMPYRER

Boken tar upp ämnet "spöken och vampyrer". Låt eleverna, enskilt, fylla i tabellen (kolumn 1 och 2), innan ni läser boken.

När ni sedan har läst boken tar ni fram tabellen igen, och fyller på kolumn 1 och 2. Se om eleverna har fått någon ny kunskap om spöken. (Ha då gärna en annan färg på pennan, för att se om de inhämtat ny faktakunskap efter att ha läst boken.)

Om de har svårt att komma sådant som de vill veta mer om, kan du hjälpa dem genom att själv skriva upp några frågor, som du har.

Fyll i kolumn 3, när de har avslutat sin forskning.

Ämne:

Vad vet jag?	Vad vill jag veta?	Vad har jag lärt mig?

EN BESKRIVANDE TEXT

Eleverna ska nu träna på att skriva en beskrivande text om vampyrer eller spöken. Prata om vad som kännetecknar en beskrivande text.

SPÖKLEKEN

Välj ett barn som är spöke. Alla de övriga står stilla och blundar. Spöket går runt i rummet och ställer sig bakom någon av deltagarna. Där ska spöket tyst (i huvudet) räkna till tio. Om barnet, som spöket står bakom, inte säger "Finns det ett spöke bakom mig?", innan spöket har räknat till tio blir det barnet det nya spöket.

VEM ÄR SPÖKET?

Spela musik och låt barnen gå runt i rummet. När musiken tystnar ska de sätta sig på golvet och blunda. Lägg ett lakan över något av barnen och ropa: "Det spökar! Det spökar!". Nu får barnen titta och lista ut vem som är under lakanet.

VAMPYRLEKEN

Man bör vara minst sex deltagare, och var och en ska ha tre små bitar av röd kartong att hålla i handen. Sedan väljer man ut en vampyr, som jagar sina offer. Om vampyren fångar någon, tar han/hon en droppe blod (det vill säga en bit röd kartong). När någon har blivit av med alla sina tre kartongbitar, byter man vampyr.

BILD:

Vampyrmasker

Efter att ha läst boken, kan det vara kul att få göra egna vampyrmasker. Med engångstallrikar, sax, gummiband och fantasi, kan ni skapa fantastiska masker tillsammans.

Spöke av gips

Klipp gipsbindor i remsor. Lägg en bit gladpack över ett finger. Doppa remsorna i vatten, och lägg över plasten. Bygg på, med några lager, tills spöket får fin form.

Klipp till en bit snöre och vik det dubbelt. Fäst det genom att lägga en bit gipsbinda över ändarna. Låt gipset torka och måla sedan dit ögon. Om det behövs, kan man jämna till nederkanten med en sax.

Tips:

Om man vill läsa vidare om vampyrer, eller spöken, finns det mycket fakta på:

<http://www.ungafakta.se/vampyrer/>

<http://www.ungafakta.se/mysterier/spoken/spoken.asp>

FACIT ELEVMATERIAL

Läsförståelse

Kapitel 1

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Varför springer Ebba och Ivar fort genom parken?
För att de är rädda för spöken.
2. Vad älskar Ivar att göra?
Ivar älskar att rita.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Vilken årstid är det?
Det står att gula löv blåser utanför, vilket innebär att det är höst.
4. Är Ebba storasyster eller lillasyster till Ivar?
Hon är inget av det, eftersom de är tvillingar.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

5. Tror du på spöken?
Eget svar

Kapitel 2

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Hur ser Fröken Sparre ut?
Fröken Sparre är mycket lång och mycket smal. Hon har långt, svart hår och en lång, svart klänning. Hennes ansikte är vitt.
2. Varför kommer rektorn till klassrummet?
Han kommer för att berätta att deras fröken är sjuk, och för att presentera vikarien.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Varför blir alla tysta när vikarien kommer in i klassrummet?
För att Fröken Sparre ser speciell ut.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

4. Varför gillar inte Fröken Sparre att vara ute i solen?
Eget svar

Kapitel 3

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Vad tror Ebba och Ivar att Fröken Sparre är?
De tror att Fröken Sparre är ett spöke eller en vampyr.
2. Varför springer Ebba och Ivar hem?
För att de hör något som prasslar mellan träden.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Varför går Ebba ut i köket och hämtar en vitlök?
För att hon är rädd när hon ligger i sängen, och tänker på Fröken Sparre. Vampyrer tål inte vitlök.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

4. Ebba funderar på hur man vet att någon är ett spöke. Hur tror du man vet att någon är ett spöke?
Eget svar

Kapitel 4

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Vilket ämne älskar Fröken Sparre?
Hon älskar mat.
2. Hur känns Fröken Sparres hand, när hon lägger den på Ivars axel?
Handen är iskall.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Varför tror du att Ivar svarar "blod", när Fröken Sparre frågar vad två gånger fem blir?
Han sitter kanske och tänker på hennes blodröda naglar.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

4. Tror du att alla i klassen älskar matte (eftersom de nickar när Fröken Sparre frågar dem), eller varför nickar de?
Eget svar

Kapitel 5

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Vad älskar Fröken Sparre?
Hon älskar fullmånen.
2. Vad gör alla utom Ebba och Ivar på rasten?
De spelar fotboll.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Hur många bevis har Ebba och Ivar på att Fröken Sparre är en vampyr eller ett spöke? Vilka är deras bevis?
De har två bevis. Det första är att hon har iskalla händer. Det andra är att hon får ont när solen träffar henne i ansiktet.
4. Vem är Hassan och Rut?
Hassan och Rut är två elever i klassen.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

5. Varför får Fröken Sparre ont när solen träffar henne?
Eget svar

Kapitel 6

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Hur ser månen ut på kvällen?
Det är fullmåne.
2. Vem skriver om Fröken Sparre på ett papper?
Det gör Ebba.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Ungefär vilken tid på dagen är det (i kapitlet)?
Eget svar, men det står att det är kväll, så en tid under kvällen är bra att skriva.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

4. Vad tror du att de ska göra med vitlöken?
Eget svar

Kapitel 7

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Varför ska Ebba och Ivar hämta skelettet i källaren?
För att Fröken Sparre säger att de ska läsa om kroppen och blodet.
2. Varför skriker Ivar när de är i källaren?
För att han ser en vit hand.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Vad varnar Fröken Sparre Ebba och Ivar för?
Hon varnar dem för att gå längst in i källaren.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

4. Vad kommer att hända i nästa kapitel, tror du?
Eget svar

Kapitel 8

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Vad hittar Ebba och Ivar längst in i källaren?
De hittar en kista.
2. Vilka uppstoppade djur ser de i ett skåp?
De ser en orm, en uggla och en räv.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Vem av Ebba och Ivar verkar tro mest att Fröken Sparre är ett spöke eller en vampyr?
Varför det?
Ebba verkar tro det mest. Hon tror att Fröken Sparre kanske sover i kistan.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

4. Varför finns det en kista längst in i källaren?
Eget svar

Kapitel 9

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Vad finns mer än blod i hjärtat?
Det finns kärlek i hjärtat.
2. Vem älskar kärlek?
Det gör Hassan.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Varför ritade klassen stora skelett på ett papper?
För att de pratade om kroppen.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

4. Skriv en dikt om kärlek, precis som Hassan gjorde. Rita en passande bild till din dikt!

Kapitel 10

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. I vilken årskurs går Bill?
Han går i sexan.
2. Varför tycker Ivar att det är tur för Fröken Sparre, att det är molnigt ute?
Han tycker att det är tur, för vampyrer tål ju inte solen.
3. Vad får Ebba och Ivar för ett nytt bevis på att Fröken Sparre är skum?
De tycker att hon flyger när hon gör mål.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

4. Tror Bill att Fröken Sparre kommer att göra mål? Varför/Varför inte?
Nej, han tror inte att Fröken Sparre kommer att göra mål. Det är för att han säger "Ha!", när hon är nära målet.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

5. Vad kallas de vuxna som är ute på rasterna på din skola?
Eget svar

Kapitel 11

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Vem är Ebba och Ivars vikarie?
Det är rektorn.
2. Vad blir resultatet i fotbollsmatchen?
Det blir 10-0, till det lag som inte Ebba och Ivar är med i.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Gillar rektorn att vara vikarie? Varför/Varför inte?
Nej, han gillar nog inte att vara vikarie, för han bara suckar hela tiden.
4. Varför tror Ebba att det kan vara hennes fel, om Fröken Sparre dör?
För hon lade en vitlök i Fröken Sparres väska.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

5. Hade du velat ha din rektor som vikarie? Varför/Varför inte?
Eget svar

Kapitel 12

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Hur många dagar är Fröken Sparre sjuk?
Hon är sjuk i tre dagar.
2. Hur blir Fröken Sparre frisk?
Hon äter vitlök.
3. Vem lagar maten på kvällen?
Pappa lagar maten på kvällen.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

4. Varför kan inte Fröken Sparre vara en vampyr, om hon äter vitlök?
För vampyrer tål inte vitlök.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

5. Vem brukar laga mat hemma hos dig?
Eget svar

Kapitel 13

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Hur visste Fröken Sparre vad Ebba hette?
Fröken Sparre hade tittat på klassfotot.
2. Vad händer när Fröken Sparre ska gå rakt igenom väggen?
Det säger PANG, och fröken Sparre får ont.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Vad ska klockan stå på, när Fröken Sparre tror att det funkar att gå igenom väggen?
Rita in det på klockan här nedan!
Klockan ska stå på midnatt.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

4. Tror du att Fröken Sparre talar sanning?
Eget svar

Kapitel 14

Frågor på raden (Du kan läsa och hitta svaret i texten.)

1. Varför springer Ebba och Ivar efter Fröken Sparre?
För att fråga henne om lådan i källaren.
2. Vad finns det i lådan?
Där finns gamla böcker och fotografier.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Är det något skumt med Fröken Sparre?
Ja, Ebba och Ivar hittar ett foto i lådan. Fotot är taget för över hundra år sedan, så Fröken Sparre kan inte leva nu.

Frågor bortom raderna

(Genom att använda dig av vad du själv har varit med om och sett, hört eller läst förut, kan du tänka ut ett svar på frågan.)

4. Vad tror du att Fröken Sparre är för något?
Eget svar

VAD PASSAR IN?

Kryssa över de rutor där texten stämmer överens med boken.

Ebba är blond.	Ebba och Ivar är tvillingar.	Fröken Sparre levde på 1900-talets början.	Rektorn gillar inte att vara vikarie.	Fröken Sparre har väldigt varma händer.
Hassan är en elev i Ebba och Ivars klass.	Ebba och Ivars mamma lagar mat.	Det är höst i boken.	Ebba älskar att rita.	Fröken Sparre älskar matte.